

УДК: 378+340.143+37:004

Яворська Галина

Міжнародний гуманітарний університет

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЮРИДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

У статті висвітлено проблему щодо імплементації інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес юридичного вищого навчального закладу. Проаналізовано теоретичні положення застосування означених технологій в професійній підготовці загалом та юристів зокрема. Обґрунтовано методичну доцільність імплементації інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховний процес юридичного вищого навчального закладу. Акцентовано увагу на ефективності та багатofункціональності застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальній та професійній діяльності майбутніх юристів. Подано результати експериментального дослідження, що доводять доцільність впровадження означених технологій в освітній процес вищого юридичного навчального закладу.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, юридична освіта, навчально-виховний процес, модернізація освіти, фахівці юридичної сфери.

Постановка проблеми. Система професійної підготовки юристів потребує суттєвої трансформації та впровадження інноваційних технологій взагалі та інформаційних зокрема. Необхідність означених змін зумовлена соціальними та економічними перетвореннями в державі, кардинальною зміною ролі юриста у сучасному суспільстві. Модернізація фахової освіти обумовлена також інтеграцією в Європейське співтовариство, загальними тенденціями світового розвитку й переходом до інформаційного суспільства. Динамічні зміни в інформаційному просторі, збільшення обсягу інформаційних ресурсів та модифікація інформаційно-комунікаційних технологій вимагає оновлення змісту, форм та методів професійної підготовки майбутніх правознавців.

З цією метою в навчально-виховному процесі підготовки у ВНЗ юридичного профілю доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології як один із ефективних засобів реалізації нових освітніх парадигм, що сприятиме формуванню компетентного правознавця, здатного працювати в динамічних умовах інформаційно-правового простору.

Вважаємо, що професійне становлення майбутніх юристів – це процес, який вимагає постійного оновлення та вдосконалення із урахуванням кардинальних змін, що спричиняють потребу у розвитку правосвідомості та професійної компетентності майбутніх правознавців. Науково-технічні перетворення ставлять нові соціальні та правові орієнтири в системі вищої юридичної освіти. У цьому контексті зростає значення імплементації інформаційно-комунікаційних технологій як ефективного інструментарію організації навчально-виховного процесу у юридичному виші.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що проблема впровадження інформаційних технологій у процес професійного становлення фахівців різного профілю постійно перебувають в центрі уваги науковців. Зокрема, проблемі впровадження інформаційних технологій в навчальний процес присвячені роботи таких науковців, як: от: Б. Гершунський, Р. Гуревич, М. Жалдак, В. Мадзігон, Ю. Машбиць, П. Підкасистий, Є. Полат, І. Роберт, Д. Чернілевський та ін.

Психолого-педагогічні дослідження зарубіжних та вітчизняних вчених (О. Бондаренко, Е. Венгер, Я. Булахова, В. Заболотний, А. Зубов, Г. Козлакова, О. Міщенко, О. Пінчук, О. Рон, С. Семчук, К. Свон, В. Тінію, М. Фенгчун, О. Шестопап

та ін.) віддзеркалюють використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу.

У працях П. Біленчука, Р. Калюжного, В. Лапінського, Н. Логінової, М. Польового, Н. Русіної, О. Співаковського, В. Стратонова, О. Федорчук, М. Швеця, М. Шермана, В. Шуміліна, Л. Щербачьової, В. Цимбалюка висвітлено окремі питання щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності майбутніх юристів.

Проблема щодо особливостей застосування інформаційних технологій в юридичній діяльності розглядається в роботах О. Блакової, І. Жилінкової, О. Колб, П. Кузнецова, Ю. Мазниченко, С. Єсімова, Д. Фіюлевського, Т. Яресько та ін. Застосування мультимедійних технологій в навчальній та професійній діяльності юристів стала предметом дослідження таких науковців, як-от: Ю.М. Бисага, С. Іванов, В. Кір'ян, О. Пічкарь, С. Прилипко, С. Рижко-Семенюк, Р. Стефанчук та ін.

Так, М. Шерман підкреслює важливість інформаційних технологій у діяльності юриста, оскільки одержання правової інформації стосовно певної юридичної ситуації здійснюється шляхом комплексу інформаційно-правових, інформаційно-пошукових, інформаційно-комунікативних і інформаційно-аналітичних заходів та уникнення дезінформації з метою об'єктивного неупередженого розгляду справи, встановлення істини та документального оформлення прийнятих процесуальних рішень у вигляді, придатному для розгляду справи у суді [14].

Н. Русіна, акцентує увагу на наданні майбутнім юристам теоретичних та практичних знань з використання інформаційно-комунікаційних технологій з метою обробки, аналізу і обміну юридичною та правовою інформацією в світовому інформаційному просторі. Дослідниця виокремлює такі ІКТ, як-от: автоматизоване робоче місце (АРМ), програмне забезпечення спеціального призначення, системи інформаційно-правового забезпечення («ЛІГА:ЗАКОН», «Законодавство України», «НАУ», «ІНФОДИСК») та інші альтернативні бази, які використовуються в практичній роботі вітчизняними та іноземними фахівцями в галузі юриспруденції [10, с. 8].

В. Кір'ян зазначає, що вагомого значення в процесі набуття вищої юридичної освіти відіграють мультимедійні технології та інтернет-ресурси, які як студент так і викладач можуть використовувати в навчальних цілях. На думку вченого, відеозаписи реальних судових засідань, Інтернет-трансляції засідань уряду, парламенту, перегляд офіційної інформації на web-сайтах органах державної влади та міжнародних організацій, надають можливість студенту наочно закріпити матеріал, набуті нових знань та використати їх під час практичних занять; формують правову та політичну культуру, вміння орієнтуватися в потоці інформації [6, с. 111].

Д. Фіюлевський стверджує, що означені технології, безсумнівно, сприяють збільшенню швидкості пошуку правильної та грамотної відповіді на будь-яке запитання та прийняття правового рішення [13, с.48].

Мета статті: довести необхідність проведення всебічної імплементації інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу юридичного спрямування.

Методи дослідження. Для вирішення поставленого завдання на теоретичному рівні використано метод аналізу психолого-педагогічної наукової літератури з проблеми щодо впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес вищого навчального закладу, на емпіричному рівні – використано діагностичні, експериментальні та обсерваційні методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вдосконалення фахової підготовки майбутніх юристів неможливе без застосування інформаційно-комунікаційних технологій

навчального призначення, які відкривають перспективні можливості для розвитку як інформаційної грамотності, так і професійної компетентності правознавця загалом.

Під навчальними інформаційно-комунікаційними технологіями науковці розуміють:

1. Сукупність електронних та комунікаційних засобів, що використовуються у викладанні та навчальній діяльності (М. Буланова-Топоркова, А. Духавнева, Л. Столяренко) [9];

2. Технології навчання, засновані на застосуванні обчислювальної техніки, а також спеціального програмного, інформаційного і методичного забезпечення (В. Мануйлов) [8];

3. Технології (процеси, дисципліни), пов'язані зі збиранням, обробленням та зберіганням навчальної інформації (Є. Громов, Т. Ящун) [3];

4. Сукупність технічних засобів збору, організації, збереження, опрацювання, передачі і подання інформації, що розширює можливості в процесі керування навчальним процесом (М. Жалдак) [5];

Підсумовуючи зазначимо, що інформаційно-комунікаційні технології навчального призначення – це сукупність апаратних та програмних засобів, які використовуються з метою автоматизації та ефективного здійснення навчально-виховного процесу у відповідності з сучасним рівнем розвитку науки та техніки.

Так, вчені (В. Лапінський, О. Співаковський, В. Стратонов, М. Шерман) зазначають, що комп'ютер та інформаційно-комунікаційні технології є не лише предметом вивчення цілої низки навчальних дисциплін, а й засобом здійснення навчальної, наукової і професійної діяльності фахівця, який виконує свої професійні обов'язки в умовах інформаційного суспільства, в якому інформація й технології її опрацювання перетворюються на стратегічний ресурс. Дослідники підкреслюють, що саме комп'ютерно-інформаційна підготовка випускника вищого юридичного навчального закладу займає одне з пріоритетних місць у процесі визначення професійної компетентності випускника та його здатності до здійснення професійної діяльності [11, с. 12].

В. Василик зауважує, що для майбутнього юриста основним є не лише обізнаність у галузі ІКТ, а й бажання навчатися, оскільки необхідність вдосконалювати свої знання та навички виникає щомиті, а перелік програмного забезпечення для роботи юристів постійно зростає і доповнюється все новими розробками [2, с. 15].

На думку О. Федорчук, модель майбутнього юриста у тій частині, яка пов'язана з інформаційно-комунікаційними технологіями, повинна визначатися задачами, які цей фахівець має розв'язувати під час своєї професійної діяльності та повинна узгоджуватися з вимогами до професіоналів-правознавців майбутнього і бути чітко окреслена. Дослідниця стверджує, що набуття майбутніми правознавцями умінь та навичок застосування інформаційно-комунікаційних технологій вимагає використання даних, інформації, відомостей з різних галузей права, базується на системі юридичних понять, що складають фахово-визначальну сукупність знань, умінь і навичок. Тому конструювання курсу навчання ІКТ майбутніх правознавців має ґрунтуватися на підході, що забезпечить логічну послідовність побудови ланцюжка зв'язків, теорій, понять, засвоєних під час вивчення з різних навчальних дисциплін, для вироблення власної взаємозалежної послідовності інформатичних навичок для їх практичної реалізації у навчально-виховному процесі у вивченні фахово-визначальних дисциплін та (на перспективу) у майбутній професійній діяльності [12, с. 45]. Н. Логінова зауважує, що «широке застосування ІКТ передбачає комплексне реформування всіх елементів навчального процесу: лекцій, семінарських і практичних занять, самостійної підготовки. Розвиток ІКТ в освіті привів до вияву програмних засобів різного призначення: комп'ютерних навчальних систем, електронних версій дисциплін, засобів контролю знань та ін. Використання в навчанні сучасних ІКТ є одним із засобів персоналізації підготовки викладачів і студентів та одним із способів посилення мотивації навчання» [7, с. 3].

Інші вчені (Н. Русіна, О. Федорчук, М. Шерман), у ході узагальнення практики навчання з інформатики й аналізу освітньо-кваліфікаційних характеристик, навчальних програм дисциплін юридичних спеціальностей дійшли висновку, що у навчальних програмах дисциплін різних вищих навчальних закладів юридичного профілю, пов'язаних з інформатикою та інформаційними технологіями, недостатньо відображено професійну спрямованість навчання, в них досить слабо висвітлені або зовсім відсутні міжпредметні зв'язки з дисциплінами спеціальності «Право» (наприклад, «Інформаційне право України», «Криміналістика», «Юридична деонтологія», «Риторика» та ін.) [10], [12], [14].

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес ВНЗ юридичного профілю, згідно з думкою О. Федорчук, має відповідати таким цілям: формування чітких уявлень про можливості автоматизованої обробки інформації стосовно фахової діяльності; формування у студентів компетенції раціонального застосування ІКТ; формування стійких навичок формалізації фахово-орієнтованих задач, аналізу та структурування інформації (інформаційних потоків) та створення алгоритмів розв'язання таких задач; вироблення та закріплення усвідомлення необхідності творчого підходу до вирішення проблемних професійних ситуацій [12, с. 60]. Н. Логінова зазначає, що впровадження ІКТ в навчально-виховний процес надасть змогу майбутнім юристам користуватись оновленими законодавчими базами, електронними підручниками, обмінюватися інформацією за допомогою світового інформаційного простору та електронної пошти із закордонними та вітчизняними науковцями [7].

Дослідники (А. Грузінов, О. Грузінов) виокремлюють практичну значущість імплементації ІКТ у реалізації дистанційного навчання у вищому юридичному навчальному закладі. Так, вчені зауважують, що ІКТ можуть бути використані з метою отримання навчальних матеріалів; інтерактивного спілкування, що забезпечується передачею аудіо-, відео-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі; здійснення контрольних заходів засобами відеоконференцзв'язку за умови аутентифікації студента тощо [4, с. 30]. Н. Азарова підкреслює, що впровадження ІКТ в навчально виховний процес відкриває широкі можливості для науково-дослідної роботи майбутніх юристів. Однією із сучасних форм комунікації стає проведення Інтернет-конференцій, організація форумів з обговорення проблемних питань. Проведення подібних заходів дозволяє значно заощадити кошти на проїзд, проживання та друк матеріалів, натомість відкриває широкі можливості для обміну досвідом, збагачення знань, спілкування з цікавими людьми тощо [1].

Аналіз вищезазначеного дозволяє дійти висновку, що імплементація ІКТ у сучасну юридичну освіту суттєво прискорює процес передавання знань; підвищує якість навчання й освіти, надаючи змогу студенту-правнику швидше адаптуватися до інформаційно-правового простору й соціальних змін; сприяє створенню нової системи освіти, що відповідає вимогам інформаційного суспільства та модернізації традиційної системи вищої освіти.

Імплементація ІКТ у систему вищої юридичної освіти має відповідати таким цілям: вивчення й освоєння методів та способів застосування сучасних ІКТ у юридичній діяльності, формування у майбутніх юристів навичок інформаційно-аналітичної діяльності, організація та здійснення університетських навчально-виховних заходів, моніторинг рівня навчальних досягнень студентів, розвиток творчого потенціалу майбутнього юриста, розкриття шляхів подальшого професійного та особистісного саморозвитку засобами ІКТ.

Імплементація ІКТ у навчально-виховний процес ВНЗ юридичного сприяє інтенсифікації й оптимізації навчально-виховного процесу, активізації пізнавального процесу студентів-правників, здійсненню зворотнього зв'язку між викладацьким складом та студентами. Серед провідних дидактичних принципів імплементації ІКТ у

навчально-виховний процес юридичного вишу слід виокремити такі: принцип наочності, доступності, систематичності та індивідуального підходу.

Слід зауважити, що ІКТ в системі вищої юридичної освіти можуть бути використані в якості засобу навчання, засобу самоосвіти, інструменту автоматизації та контролю процесу навчання. У такому контексті імплементація ІКТ у навчально-виховний процес ВНЗ юридичного спрямування має відбуватись із врахуванням наступних вимог:

- розробка стратегії надання освітніх послуг і відведення ролі ІКТ в її реалізації;
- забезпечення організаційних та фінансових передумов імплементації ІКТ у навчально-виховний процес вищої юридичної школи;
- забезпечення захисту інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу;
- створення методичних рекомендацій імплементації ІКТ та детального опису окремих програмних продуктів, їх можливостей, функціональності й педагогічної ефективності;
- забезпечення програмними засобами незалежного тестування знань;
- створення інформаційної системи моніторингу результатів наукових досліджень;
- підвищення кваліфікації та перепідготовка викладацького складу (проведення тренінгів та сертифікація для роботи з ІКТ та програмними засобами навчального призначення).

З метою перевірки ефективності імплементації ІКТ у навчально-виховний процес ВНЗ юридичного спрямування було проведено експериментальне дослідження на базі юридичного факультету Міжнародного гуманітарного університету. В експерименті брали участь 140 студентів. Експериментальну групу (ЕГ) склали 70 осіб, відповідну кількість респондентів налічувала контрольна група (КГ).

На протязі навчального семестру у ході викладання навчальних дисциплін «загальна психологія», «юридична психологія» та «психологія управління» в експериментальній групі було застосовано такі форми і методи роботи, як-от: ситуативний тренінг, круглий стіл, інтерв'ювання, рольові та ділові ігри, мозковий штурм, кейс-метод, проблемний та частково-пошуковий методи тощо.

Було виділено такі види навчальної діяльності майбутніх юристів із використанням сучасних ІКТ:

- створення, обробка та відтворення мультимедіа (мультимедійні редактори Microsoft Media Player, MovieMaker, Media Player Classic; програми для перегляду зображень Picasa, XnView, FastStone Image Viewer та ін.);
- переклад аутентичних текстів (ABBY Lingvo, WorldLingo, Promt);
- робота з електронною поштою та календарем, планування заходів та робочого часу (Microsoft Outlook);
- використання електронних нормативно-правових баз даних «Законодавство України» та ЛІГА: ЗАКОН у процесі підготовки доповідей, рефератів тощо;
- здійснення дистанційної консультативної підтримки (Skype, Viber, Facebook);
- контроль рівня засвоєння знань студентів (MyTestX, Moodle та Testing).

Цілком очевидно, що спектр застосування ІКТ в навчально-виховному процесі юридичного вишу досить різноманітний. Тому перед викладацьким складом постає задача вибору активних методів та технічних засобів навчання, які використовуються для збирання, створення, опрацювання й використання інформації. Проілюструємо означені методи на прикладі мультимедійної лекції, методу мультимедійних проектів та методу комп'ютерної діагностики рівня знань студентів.

Мультимедійна лекція – наочний метод подання студентам навчального матеріалу на лекційних заняттях шляхом використання можливостей мультимедійних технологій. Мультимедійна лекція є більш гнучкою та ефективною формою організації навчального процесу, оскільки інтегрує в єдине інформаційно-навчальне середовище різні види інформації (текст, аудіо, графіка, анімація, відео); підвищує наочність та

інформативність лекції; реалізує доступність сприйняття інформації за рахунок паралельного подання інформації: візуальної й слухової; спрощує навігацію навчальним матеріалом та створює викладачеві комфортні умови роботи на лекції.

Метод мультимедійних проєктів передбачає публічний виступ студентів з проєктом, що являє собою індивідуальну чи групову роботу над захистом вирішення проблеми. Реалізація мультимедійного проєкту здійснюється шляхом застосування сучасних ІКТ (програмні засоби для редагування текстів: AkelPad, Notepad, Lotus, WordPro, Microsoft Word; програмні продукти для редагування звуку: Audacity, Adobe Audition, Sony Sound Forge, WaveLab; редагування відео зображень – Windows Movie Maker, Pinnacle Studio, Adobe Premiere), анімації – Express Animator, 3D Studio Max, Adobe Acrobat 3D та ін.). Робота над мультимедійним проєктом сприяє формуванню вмінь аналізувати й систематизувати міждисциплінарну інформацію, навичок критичного мислення, прояву творчих здібностей та художнього смаку.

Найпоширенішим серед методів контролю рівня засвоєння знань студентів є комп’ютерна діагностика (тестування). Обробка результатів тестування надає інформацію не тільки у вигляді числового параметра, який характеризує рівень знань окремого студента, а й рівень знань у групі. Отримані дані допомагають скерувати напрями роботи зі студентською групою, внести необхідні зміни до вибору методів та форм роботи. Серед переваг комп’ютерної діагностики рівня знань студентів слід виокремити можливість поєднання комп’ютерної діагностики з традиційними формами педагогічного контролю; об’єктивність контролю, що виключає суб’єктивні оціночні судження й висновки викладача; можливість регулярного систематичного проведення на всіх етапах навчального процесу.

На прикінцевому етапі з метою перевірки ефективності імплементації ІКТ у навчально-виховний процес юридичного ВНЗ було здійснено підсумковий зріз щодо виявлення рівнів сформованості знань з означених дисциплін. Студентам ЕГ та КГ було запропоновано пройти тестування у системі управління навчанням Moodle. Кількісні дані результату експерименту подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні, % Групи Респондентів	Навчальна дисципліна																	
	Загальна психологія						Юридична психологія						Психологія управління					
	A	B	C	D	E	Fx	A	B	C	D	E	Fx	A	B	C	D	E	Fx
ЕГ	26	32	27	10	3	2	29	27	31	8	4	1	32	24	28	13	1	2
КГ	12	23	16	25	15	9	14	19	21	23	16	7	17	12	19	26	14	12

Дані таблиці свідчать про те, що з навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Юридична психологія» та «Психологія управління» переважна більшість студентів ЕГ отримала оцінки А (26 %, 29 %, 32 %), В (32 %, 27 %, 24 %), С (27 %, 31 %, 28 %), що за національною шкалою відповідають оцінкам «відмінно» та «добре». Незначна кількість респондентів продемонструвала задовільний рівень засвоєння знань. Тест не пройшли 2 %, 8 % та 2 % відповідно за дисциплінами «Загальна психологія», «Юридична психологія» та «Психологія управління». За результатами експерименту в КГ було виявлено, що більшість майбутніх юристів засвоїли знання з означених дисциплін на рівнях С (16 %, 21 %, 19 %) і D (25 %, 23 %, 26 %), однак було зафіксовано більші кількісні дані щодо оцінки «незадовільно» – 9 %, 7 % та 12 % відповідно.

Кількісний аналіз емпіричних даних дозволив дійти висновку, що імплементація ІКТ сприяла підвищенню рівня знань студентів юридичного факультету та забезпечила прогнозований результат.

Висновки. Ефективна організація професійної підготовки майбутніх правознавців у вищому навчальному закладі передбачає використання ІКТ, які сприятимуть

формуванню стійкої внутрішньої мотивації та інтересу до навчання та майбутньої професійної діяльності; формуванню здатності оперативно реагувати та виконувати професійні завдання в складних, непередбачених ситуаціях; творчому застосуванню сучасних ІКТ для вирішення професійних завдань.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Азарова Н.В. Використання інформаційних технологій навчання у вищих юридичних закладах освіти [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://intkonf.org/azarova-nv-vikoristannya-informatsiynih-tehnologiy-navchannya-u-vischih-yuridichnih-zakladah-osviti/>
2. Василик В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності юриста [Текст] / В.В. Василик // Управління соціальними системами і підготовка кадрів : междунар. науч. конф., м. Київ, 23 травня 2012 р. – К., 2012. – С. 286.
3. Громов Є.В. Електронні засоби навчання: сучасні підходи до структури й технологій розроблення / Є.В. Громов, Т.В. Ящун // Теорія і практика упр. соц. системами: філос., психологія, педагогіка, соціол. - 2010. – № 1. – С. 93.
4. Грузінов А. Юридична освіта: тенденції впровадження дистанційної форми навчання [Текст] / А. Грузінов, О. Грузінов // Юридична газета. – 2015. – № 47 (24 листоп.). – С. 30-31.
5. Жалдак М.И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе [Текст] : дис. ... д-ра пед. наук (в форме науч. доклада) : 13. 00. 02 / М.И. Жалдак. – М., 1989. – 48 с.
6. Кір'ян В. Роль інформаційних технологій в підвищенні якості світи студента-юриста / В. Кір'ян // Інновації в юридичній освіті : матер. всеукр. наук.-практ. конф. до Дня науки, м. Київ, 21 травня 2015 р. – К. : ТОВ МП ЛЕСЯ, 2015. – Т. 1. – С. 110-112.
7. Логінова Н.І. Інформаційно-комунікаційні технології у процесі персоналізації підготовки майбутніх правознавців [Текст] / Н.І. Логінова // Юридична психологія та педагогіка. – № 2. – С. 71–79.
8. Мануйлов В.Ф. Современные наукоемкие технологии в инженерном образовании / В.Ф. Мануйлов, И.В. Федоров, М.М. Благовещенская // Инновации в высшей технической школе России. – Вып. 2. – М.: МАДИ, 2002. – С. 11–20.
9. Педагогика и психология высшей школы: учеб. пособ. / [Буланова-Топоркова М.В., Духавнева А.В., Столяренко Л.Д. и др.]; под ред. М.В. Булановой-Топорковой. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 544 с.
10. Русіна Н.Г. Методика формування інформатичних компетентностей у майбутніх правознавців : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Н.Г. Русіна ; наук. кер. М.П. Малезжик ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ, 2016. – 23 с.
11. Співаковський О.В. Інформаційні технології в юридичній діяльності: базовий курс: [навч. пос.] / Співаковський О.В., Шерман М.І., Стратонов В.М., Лапінський В.В. – Херсон: ХДУ, 2012. – 220 с.
12. Федорчук О.С. Фахово-інформатична компетентність майбутніх правознавців як складова їхньої функціональної готовності [Електронний ресурс] / О.С. Федорчук // Вісник Нац. академії Державної прикордонної служби України. – 2010. – Вип. 5. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_5_16. – Назва з екрана.
13. Фіолевський Д.П. Адвокатура / Фіолевський Д.П. – [3-тє і доп. вид.] – К.: Правова Єдність, 2014. – 624 с.
14. Шерман М.І. Комп'ютерно-інформаційна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика [Текст]: монографія / Шерман М.І. – К. : Вища освіта, 2004. – 192 с.

Yavorska Galina

International Humanitarian University

IMPLEMENTATION OF INFORMATIVE AND COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES INTO EDUCATIONAL PROCESS OF A HIGHER LEGAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

The article provides insight into the problem of implementation of informative and communicative technologies into educational process of a higher legal educational establishment. Theoretical fundamentals of applying of abovementioned technologies in lawyers' professional training are analyzed. Methodical practicability of implementation of informative and communicative technologies into educational process of a higher legal educational establishment is substantiated. Emphasis is placed on effectiveness and multiple operating features of informative and communicative technologies in professional activity of future lawyers. Experimental results proved an expediency of implementation of the mentioned technologies into educational process of a higher legal educational establishment.

Keywords: *informative and communicative technologies, legal education, educational process, modernization of education, specialists of legal area.*

Яворская Галина

Международный гуманитарный университет

**ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ
ЮРИДИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ**

Статья освещает проблему имплементации информационно-коммуникационных технологий в учебно-воспитательный процесс юридического ВУЗа. Проанализировано теоретические основы применения данных технологий в профессиональной подготовке юристов. Обосновано методическую целесообразность имплементации информационно-коммуникационных технологий в учебно-воспитательный процесс высшего учебного заведения юридического направления. Акцентируется внимание на эффективности и многофункциональности применения информационно-коммуникационных технологий в учебной и профессиональной деятельности будущих юристов. Представлены результаты экспериментального исследования, которые доказывают целесообразность внедрения данных технологий в учебный процесс юридического ВУЗа.

Ключевые слова: *информационно-коммуникационные технологии, юридическое образование, учебно-воспитательный процесс, модернизация образования, специалисты юридической сферы.*

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Яворська Галина Харлампіївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальногуманітарних дисциплін Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса)

Коло наукових інтересів: проблеми педагогіки вищої школи та професійної освіти.